לא: אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

השולח חבית של יין ביד כותי וציר ומוריים ביד עובד כוכבים.

מדקדק ר"מ דמשמע מדפלגינהו בתרי בבות ש"מ דוקא קתני יין ביד כותי אבל ביד עובד כוכבים לא סגי בחותם אחד ואתיא כרבנן וא"כ ציר ומוריים סגי בחותם אחד אף לרבנן ותימה א"כ תקשי לאיתא לאמרי דלעיל דא"ר אלעזר הכל משתמר בחותם כתוך חותם דמשמע כל מילי בעינן חותם בתוך חותם וי"ל דהכל לא קאי אלא אשאר מילי דתני"ת אבל חמפ"ג חילתית מוריים פת וגבינה אמרי' לקמן דסגי בחותם אחד וכש"י פי' יין ביד כותי וכ"ש ביד עובד כוכבים צריך הכרת חותם ובהכרת חותם מיהא צריך כר"א משמע דאף לר"א צריך הכרת חותם בשולא בדרך מעיר לעיר ואף לדברי ר"ת שמעמיד הברייתא כרבנן מדרבנן נשמע לר"א לא אמרו רבנן בציר ומוריים דסגי בחותם א' דבעי הכרת חותם לר"א ומי ביין דסגי בחותם א' לרי' הכרת חותם וא"כ יש לחוש בשולא יין לחכירו ואינו חולך שם להכיר חותמו שלריך חותם בתוך חותם או אם שולח כתב להודיע אוך חותמו ויודע לעובד כוכבים שכך שלח לו מועיל בחותם א' דעובד כוכבים ביין לידע מירתת ולא מזיף וי"ת פי' דלר"א דלא חיים לזיופא לא בעינן הכרת חותם ואפי' אינו חולך להכיר חותמו וגם אינו שולח בלחוד עניו הוא חותם מוחר ומייתי ראיה מדקאמר תלמודא לקמן פ"ב (דף פט:) והשתא דקיימא לן כר"א דלא חיים לזיופא אמאי לא מוחצינן חמרא ביד עובדי כוכבים כו' ובדיעבד יש לסמוך על פסק ר"ת וענין חתימת החבית פירש רבינו ברוך זה לשונו נכון הדבר לסתום פי חבית בנעורת או בדבר אחר ולתת עור על הסתימה קבוע במסמרות ולכתוב אותיות חלין על העור וחלין על דופני קרשי החבית שאם יגביה העובד כוכבים העור לא יוכל לבוין ליטבו בכתמלה ולתת חשוק אחד שקורין לירקל"א סביב השולים במקו' שמחוברי' דופני החבית ולקבוע שם במסמרות מפני הנעורת התחובה שם סביב שלא יוציאם העובד כוכבים להוציא היין דרך שם ולתחבו אחרי כן אל מקומו הראשון וכל הברחות לחתוך ולקבוע עליהם עור במסמרות או לקבוע נפרים לכסות כל השולים והברחות עכ"ל ושאלה לחבירו כתב כדפרישית. כתב ר' יצחק בר יהודה לר"ש בתשובה כי בימיהם היו החביות של חרס וכאשר היתה פי החבית סתומה או היה לי כר"א אבל חביות שלנו אף לאחר חיתום פי החביות והברחות יכול העובד כוכבים לנעוץ סכין בין הנפרים ולהוציא יין ולפי תשובתו יש לאסור אפי' חתמו בענין שפי' ויש מחמירים ומכסים כל דופני החבית בחשוקים וגם השולים בנפרים ואז אין לחוש כלל ויש מקילין לשלוח בחותם אחד אף בלא הכרת חותם ולא הודעת כתב ומיישבים הברייתא דאם היה מכיר חותמו לא שילך להכירו אלא אם הלך ומצא והכיר חותמו חותר גמור כי ודאי לא זייפו אבל אם (ב) לא הכיר כשהלך שם החותם כמו שעשאו יש לחוש שמא זייפו העובד כוכבים אבל אם לא הלך אחרי אשר חתמו והישראל מצאו חתום חותר והחמחיר תבא עליו ברכה וכתב הר"ר משה מקולי בספרו כי אחרי שיש מקילין ויש מחמירין אין לנו ראיה ברורה לאסור ודין חביות ריקניות נפרם בסוף ע"ז (לקמן דף עד: ד"ה רבא) כשנגיע שם אי"ה: **מפני** מה אסרו שכר כו'. איסור שכר לא מלינו לא במשנה ולא בברייתא ושמא בימי האמוראים אסרוהו: **רב** נחמן אמר משום גילוי. וא"ת למ"ד משום גילוי מ"ט לא תני ליה במתניתין עם גביעות דטעמייהו נמי משום גילוי וי"ל דרב נחמן נמי ליה לקמן (דף לה: ע"ש) בגביעות טעמא דגילוי אלא טעמא מפני שמעמידין בשרף ערלה וא"ת למ"ד משום גילוי בגביעות אי סבר הכא טעמא דגילוי וי"ל כיון דהכא ליכא למיחש היכא דלא מצלו מיא וה"נ דמשוו ביה כשותא לא פסיקא ליה: **באתרא** דמצלו מיא. וא"ת למ"ד לעיל (דף ג.) אמנקריותא קפדי מאי איכא למימר וי"ל דבשכר לא קפדי כ"כ מפני שקופו להוציא כל גריעות שבו כשיהיה עשוי ותוסס כל לרכו ואם שוקע יאחר עם הסמרים שאינם לשתיה: **ותרוייהו** משום **חתנות רב אחא עביד הרחקה יתירתא.** ומ"מ שיהו לא היו שותין בבית העובד כוכבים וא"כ צריך לחבר אלא לשתות שכר בבית העובד כוכבים דהא רב פפא ורב אחא שהיו בתרלי לא היו שותין ומיהו המתאכלן בבית העובד כוכבים יכול להיות שמותר לשלוח בעיר לקנות שכר מן העובדי כוכבים דהוי כמו בביתו של ישראל ואף אם העובד כוכבים אכסנאי שלו נותן לו משלו ד)(ושותה) משום איבה דלא אסרו משום חתנות אלא לקבוע שתיה בחנות או בהגיעות בבית העובדי כוכבים אבל אקראי בעלמא שרי ובכלל דין שכר בין שכר של תמרים בין של תבואה ואין לאסור של תבואה משום בשולי עובדי כוכבים כמו (ג) שלקא ודייסא דאע"ג דלא חזי לכוס כשהוא חי דש"ל כאידך ליטעא דרב דאמרי' כל שאינו עולה על שלחן מלכים אין בו משום בשולי עובדי כוכבים ותשכחתא ר' יוחנן סבר לקמן פרק רבי ישמעאל (דף עט.) כוותיה ובפרק החולץ (יבמות דף מו.) ועוד יש טעם אחר להתיר השכר דאין בו משום בישולי עובדי כוכבים דכי היכי דהתבואה בטלה לגבי המים לענין ברכת שהכל נהיה בדברו ה"נ היא בטלה לענין איסור בישול: **דאבלי** שקצים ורמשים חביל גופייהו. תימה דאמר פרק רבי עקיבא (שבת דף פו:) גבי שבכת זרע של ישראל במעי עובדת כוכבים ישראל דדייני במלות חביל גופייהו טפי מעובדי כוכבים וי"ל דלענין להגלל מארם אין מועיל חבל דדייני במלות כמו חבל דאכילת שקלים ורמשים שיש להם בתוך הגוף ומבטל ארם של נחש: האי

חבית של יין ביד כותי. וכ"ש ביד עובד כוכבים לריך הכרת חותם ואע"פ דכותי אינו מנסך מיהו לא קפיד אמגע עובד כוכבים: **ושל ציר ומוריים ביד עובד כוכבים.** לריך הכרת חותם. ציר אע"ג דלאו אורחא למירמי ביה חמרא דאמרי היין יקרים משל ציר מיהו חיישינן דלמא מחליף ליה בציר של דגים טמאים ומוריים חייש' אידי דאמרי מוריים יקרים מדמי יין דלמא שקיל מוריים ומעייל חמרא ומערב בי' אבל כותי לא חיש לאחלופי. ציר מזיעה וזיבות של דגים כשכושטין אותן במכבש כדאמרינן במועד קטן (דף יח.) ועשה חזק כחומץ ומטבל בו. מוריים מערבין בו קרבי דגים כדאמרינן לקמן בפרקין (דף לד:) דגפים שומיה: **מכיר חותמו וסתמו.** שלא זייף סתימתו: **בעיר.** קפיד כותי דסכר השתא נגע עובד כוכבים ביינו ולא זבני מיינו: **לא בדרך אחו.** ולימוש שמא נגע בהן בבואם בדרך: **בין הגיפות שבו.** הך דקתני סתומות מותרות: **דל"ש אפי.** מלויין בדרכים: **משום חתנות.** שלא ירגיל לעשות משתאות אצל עובד כוכבים ויתן עיניו בבתו: **דנזייפא.** בעוד שהשכר בגיגית שהיא נעשית: **אגן נמי מגלגלן.** דקיי"ל דסיכרא לא שתי חיוא מיניה: **כאחרא דמגלו מיא.** במקום שרגילין להשהות המים בכלי עד שיהו גלולים ומיים יש בהן משום גילוי: **יש מוסר.** כל דבר גילוי שהשהו אותו עד שנתייבש מותר דאין מניחו מרס של נחש ליישן אם היה בתוכו: **החמין מוסר.** יין מגתו חדש שנתגלה עד שלא החמיץ והחמיץ מותר בגילוי שלא שתה בו נחש דאילו שתה בו נחש לא היה מניחו להחמיץ: **למרגולן.** ישראל חשודין היו ולא היו מקפידין על יינם של עובדי כוכבים: **משום שימלא.** חשד יין נסך: **שימלא דשימלא.** גזרה שיכרא אטו חמרא: **משום גילויא.** ומיהו לכו"ע שרי שאינן חולין והאי זיבראא לא מלקי להו: **משום דאול מרורא דבשותא.** טעם מרירות של בשות וקלי ליה לזיבראא ואין בו כח להלקות אדם כרוא: **ודלקי מלקי ליה.** אדם שהוא חולה קודם לכן ושותהו מזיקו ומכניד חליו: **מלקי.** מזיק: **זוקאני.** נפוחים: דוכדיא

מסורת הש"ס

א) [לקמן לה. ע"ש]. ב) [בכרכות יב. ע"ש בגליון]. ג) [שבת פו: נדה לד:, ד)[נ"ל שותה], ה) [לקמן לח.].

הגהות הב"ח

(א) גמ' משום חתנות מיהו רב אחאי: (ב) תוס' ד"ה השולח וכו' אבל אם בשהלך לשם לא הכיר החותם כמו שעשאו: (ג) ד"ה ותרוייהו וכו' כמו תורמוסא דשלקו עובדי כוכבים ודייסא דאע"ג דלא חזי לכוס כשהוא חי אין בו משום בשולי עובדי כוכבים דס"ל כאידך ליטעא דרב:

מוסף רש"י

ישן מותר כו'. יין ושכר שנתגלו בשמש חדשים והמתין להם עד שנתיישנו, מותר, ולא היה בו חרס שלא נתם לא היה מניחו ליישן (לקמן לה.). **בר אריא.** כן תורס (גיטין סב. וחולין ז.) ושם: בר אודיין. **חביל.** חס (שבת פו: נדה לד:).

עין משפט נר מצוה

סו א טור ש"ע י"ד סי' קל סעיף ח:
ב [טור ש"ע י"ד סי' קטו סעיף ה]:
סו ג ד ה מי' פייז מהלכות מאכלות אסורות הלכה [טו] י סמג עשין קמח טוש"ע י"ד סימן קיד סעיף ח:

רבינו חננאל

אבל אסתומות קפדי. ומקשינן וסתומות מותרות ההגן השולח חבת של יין ביד כותי ושל ציר ושל מוריים ביד עובד כוכבים אם מכיר ישראל חותמו וסתמו מותר ואם לאו אסור מ"ט אסרינן להאי חבת דהוא ביד הכותי לאו משום דחיישינן דלמא נגע ביה עובד כוכבים ואע"ג דסתומה היא דהוא לא קפיד ואי אמרת דקפדי אסתומות אמאי אסורה. ופריק ר' דיראה כי קפדי במגע עובד כוכבים בסתומות בעיר דהא חזו ליה. אבל בדרך לא חיישי. ומקשינן והרי יין דהוא ז) השתא בעיר ושנינן בחיצונה סתומות עכשיו מותרות ואע"ג שבא בדרך. בין הגיתות שנו כיון דכולי עלמא אזלי ואתו מרתת למישרי הסתומות אמר השתא ז) מדרכו לי העוברים והשבים: **איתסר** מפני מה אסרו שכר של עובדי כוכבים ר' יצחק אמר משום חתנות רב נחמן אמר משום גילויא גילויא דמאי אילימא גילויא דנזייתא פי' הכדות הגדולות שמגלין אותם שנים ושלשה ימים בשעה שדורכין אותם כדי שיצאו הרוחות שבהן אגן נמי מגלין להו אלא גילויא דחביות אחרי שמסננין אותן מן השמרים אגן נמי מגלין להו דלא ליפקעי חביות משום דתוסס ומוקמינן להו באתרא דמצלו מיא פי' נותנין בהם מים כדי שיצלו ואין בהן תפיסה ג' ימים. ומקשינן אלא מעתה ישן נשתני דאי הוו יהבי בהו מיא לא הוה מחיישן וכדרבי חנינא דאמר ישן מותר ושנינן נזרינן ישן אטו חדש. רב פפא מפקין ליה לבבא דחנותא ושתי ולא שתי בהדייהו משום חתנות רב אחא מייתו ליה לביתיה ושתי עביד הרחקה יתירה משום שמצא דשמצא אמר רב האי שיכרא דארמאי שרי מיהו חיישינן משום גילויא ואזיל מרורא דכשותא וקלי ליה לזיבראה ודלקי מלקי ליה וחייא ברי הואיל והוא חולה לא ישתה ממנו: **אמר** שמואל כל השרצים יש בהם ארס של נחש ממית של שרצים מלקה פי' ארמאי זוקאני עובדי כוכבים שהן נפוחים כמו בעלי הדרדקן. אמר רב יוסף

ז) נראה דל"ל והרי יין דהוא הסתמא בעיר ישמעו בגמרא קמייתא לסתומות מותרות ולע"ג שמא תחילה בדרך. ג) נראה דל"ל הסתמא תחזו תחזו לי הבוגרים וכמה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com